

Asia: VN/36516/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta lausuntoa aiheesta: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että tukijärjestelmä otettaisiin uudelleen käyttöön eli metsitystuen hakeminen ja myöntäminen olisi jälleen mahdollista. Tukijärjestelmä koskee niin sanottujen joutoalueiden metsittämistä. Esityksen tavoitteena on lisätä metsäpinta-alaa ja hiilinieluja.

2 Lausunto

Vuonna 2021 voimaan tullut joutoalueiden metsitystukilaki oli määräaikainen, ja sen voimassaolo päättyi vuoden 2023 lopussa. Luke pitää tukijärjestelmän uudelleen käyttöönottamista tarpeellisena, koska aiempi tukijärjestelmä lisäsi tavoitteen mukaisesti merkittävästi joutoalueiden metsittämistä ja ilman tukea joutoalueiden metsityspinta-alat jäisivät vähäisiksi. Ehdotetut muutokset metsitystukilakiin ovat pääosin tarkoituksenmukaisia.

Kuten lakiluonnoksen perusteluissa mainitaan, metsitys muodostaa useiden muiden maa- ja metsätaloutta koskevien ilmastotoimenpiteiden kanssa maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuuden, josta on linjattu elokuussa 2022 vahvistetussa Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa (MISU). MISU sisältää myös heikkotuottoisten, viljelykäytössä olevien peltojen metsityksen, mikä olisi ollut tärkeätä sisällyttää tukikelpoihin alueisiin. Lakiluonnoksen perusteluissa todetaan, että valmistelun yhteydessä ei löydetty menetelmää näiden alueiden

tunnistamiseksi. Luken näkemyksen mukaan sellainen menetelmä kriteereineen tulisi ensi sijassa kehittää, ja siitä voisi olla hyötyä myös EU:n Ennallistamisasetuksen kansallisen toimeenpanosuunnitelman toteutuksessa.

Lakiesitysluonnoksen pykälästä 9 (1. momentti) ehdotetaan poistettavaksi vaihtoehto, jossa metsityksen voi toteuttaa kylvämällä. Männyn kylvö turvetuotannosta poistuneiden alueiden metsityksessä on kuitenkin tutkimuksissa osoittautunut käyttökelpoiseksi menetelmäksi silloin, kun metsityslannoitus kivennäisravinteilla tehdään vain viljelykohtiin (Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 634, 1997, <https://urn.fi/URN:ISBN:951-40-1558-4>; Silva Fennica 2020, <https://doi.org/10.14214/sf.10273>).

Lakiesitysluonnoksen pykälään 9 ehdotetaan tehtäväksi täsmennyksiä liittyen istutustiheyteen. Voimassa olevassa laissa (1114/2020) säädetään istutustiheyden vähimmäismääräksi 1000 tainta hehtaarille ja kasvatustiheydet säädetään puulajista riippuviksi. Selkeämpää olisi säätää istutustiheyden vähimmäismäärät valtioneuvoston asetuksella, kuten lakiehdotuksessa esitetään. Erityisesti entisten maatalousmaiden metsityksessä ei voida tukeutua luontaisen taimiaineksen tuottamaan taimien täydennykseen, koska näillä kohteilla sitä ei pääsääntöisesti saada, vaan taimien kasvatustiheys perustuu pelkästään istutustaimien tiheyteen. Entisillä maatalousmailla on tavanomaista metsänuudistamista korkeampi taimien kuolleisuusriski, minkä vuoksi näillä kohteilla on perusteltua käyttää normaalia metsänuudistamista korkeampaa istutustiheyttä. Esimerkiksi kuusen istutustiheyden vähimmäismääräksi suositellaan 2000 tainta hehtaarille maatalousmaan metsityksessä.

Luken näkemyksen mukaan on perusteltua myöntää metsitystuki ehdotuksen mukaisesti jatkossa EU:n maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 2022/2472 perusteella. Näin menetellen metsitystuki ei rasita EU-lainsäädännössä tarkoitetun vähämerkityksisen tuen kiintiötä yksittäisten tuensaajien osalta.

Maa- ja metsätalouden ryhmäpoikkeusasetus (EU) 2022/2472 rajaa tuen käyttökohteita. Artiklan 41 mukaan tukea ei voida myöntää seuraavien puiden istutukseen: a) lyhytkiertoinen energiapuu; b) joulukuuset; c) energiantuotantoon tarkoitetut nopeakasvuiset puut; d) alueelle vierasperäiset lajit, paitsi jos tukea myönnetään YMP:n strategiasuunnitelman puitteissa. Tukea ei voida myöskään myöntää sellaisiin metsitykseen tehtäviin investointeihin, jotka eivät ole yhdenmukaisia metsitystä ja uudelleenmetsitystä koskevien yleiseurooppalaisten suuntaviivojen mukaisesti laadittujen, kestävän metsänhoidon periaatteiden mukaisten ilmasto- ja ympäristötavoitteiden kanssa. Selvyyden vuoksi voisi olla tarkoituksenmukaista esittää nämä rajaukset lain 2 §:ssä.

Metsityslain 18 §:n mukainen tuensaajan velvoite säilyttää metsitetty maa metsämaana 10 vuoden ajan toteutusilmoituksen tekemisestä on varsin lyhyt. Ottaen huomioon, että kyseisellä aikavälillä metsityksellä ei juuri ole positiivista vaikutusta hiilinieluihin, velvoitteen kesto metsityksen tapaisissa pitkävaikutteisissa investoinneissa olisi syytä tarkastella mahdollisimman monipuolisesti ja myös valtion varojen tehokkaan käytön kannalta.

Lehto Jani
Luonnonvarakeskus

Wall Antti
Luonnonvarakeskus - Biotalous ja ympäristö